

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

Al. Ujazdowskie 11
00-050 WARSZAWA
Centrala tel. 52 12 888

Warszawa, 19.04 2011 roku

DK-II-160-4/11

KRAJOWA SZKOŁA SĄDOWNICTWA I PROKURATURY
Dzielo Dyrektora
Dział Organizacyjny
Materiał nr 2 0 KWI. 2011
1032 JM

Pan

Leszek PIETRASZKO

Dyrektor

Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury

W nawiązaniu do pisma Pana sędziego Rafała Dzyra Zastępcy Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury z 4 marca 2011 roku, uprzejmie przedstawiam stanowisko Departamentu Kadr i Departamentu Legislacyjno-Prawnego Ministerstwa Sprawiedliwości w przedmiocie przysługujących referendarzom sądowym i asystentom sędziów uprawnień, o których mowa w przepisach art. 151c i art. 155 § 7 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. nr 98, poz. 1070 ze zm.).

Przewidziane w przepisach art. 151c i art. 155 § 7 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, zwanej dalej u.s.p., prawo referendarzy sądowych i asystentów sędziów do przystąpienia do egzaminu sędziowskiego nie wyczerpuje się poprzez jednokrotną jego realizację. Prawo to jest niezależne od reguł jakie wynikają z programu (harmonogramu) i zasad odbywania aplikacji sędziowskiej dla aplikantów tej aplikacji, ustawodawca wprowadził bowiem dwa tryby, w ramach których może nastąpić złożenie egzaminu sędziowskiego.

Pierwszy z nich dotyczy aplikantów aplikacji sędziowskiej prowadzonej przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. nr 26, poz. 157 ze zm.) przystąpienie do egzaminu sędziowskiego w ramach aplikacji sędziowskiej jest przewidziane w 30. miesiącu jej trwania, z możliwością ewentualnego przesunięcia terminu, a w przypadku niezdania egzaminu – także z możliwością zdawania egzaminu poprawkowego. W przypadku

2

aplikantów egzamin sędziowski stanowi jeden z etapów (elementów) wpisanych w odbywanie (program) aplikacji sędziowskiej.

Drugi tryb przewidują właśnie przepisy art. 151c oraz art. 155 § 7 u.s.p., na podstawie których referendarz sądowy lub asystent sędziego, posiadający odpowiedni staż pracy na tych stanowiskach, może przystąpić do egzaminu sędziowskiego. Wniosek o dopuszczenie do egzaminu sędziowskiego zgłasza się Dyrektorowi Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na miesiąc przed przeprowadzeniem egzaminu, uiszczając wymaganą opłatę. W tym wypadku upływ wymaganego okresu zatrudnienia, odpowiednio na stanowisku referendarza sądowego lub asystenta sędziego, stanowi samoistną podstawę do złożenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu sędziowskiego. Podstawa ta jest niezależna i rozłączna z uprawnieniami aplikantów odbywających aplikację sędziowską.

Do takiego wniosku prowadzi zarówno analiza przepisów, jak również treść uzasadnienia projektu ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, w którym podkreślono, że przyjęty obecnie model dostępu do stanowisk sędziowskich jest oparty na równorzędnym traktowaniu trzech dróg dojścia do stanowiska sędziego: poprzez wykonywanie innych zawodów prawniczych, poprzez system aplikacji prowadzonych przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury oraz poprzez praktykę na stanowisku asystenta sędziego lub referendarza sądowego. Założenia te znalazły także wyraz w umiejscowieniu omawianych przepisów w systemie prawa. Regulacje dotyczące możliwości przystąpienia do egzaminu sędziowskiego przez asystentów sędziów i referendarzy sądowych zostały wprowadzone bezpośrednio i na stałe do przepisów u.s.p., a nie np. jako przepisy przejściowe do ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Zwrócić należy również uwagę także na treść art. 66 ust. 3 i 4 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, który reguluje uprawnienia asystentów sędziów i referendarzy sądowych, którzy na dzień wejścia w życie tej ustawy zajmowali te stanowiska przez okres co najmniej trzech lat i złożyli wniosek o dopuszczenie ich do egzaminu sędziowskiego, ale na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2008 roku. W odniesieniu do tej grupy osób znajdą zastosowanie obowiązujące wówczas na mocy odesłania, zawartego w art. 155 § 7 u.s.p. w jego poprzednim brzmieniu, przepisy art. 140 § 3 i 4 u.s.p., przewidujące możliwość jednokrotnego składania egzaminu sędziowskiego w ciągu roku od dnia poprzedniego egzaminu. Natomiast wprowadzone ustawą o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury zmiany w treści art. 155 § 7 u.s.p. polegały m.in. na wyeliminowaniu odesłania do odpowiedniego stosowania reguł zawartych w art. 140 § 3 i 4 u.s.p.

3

Oznacza to, że możliwość przystąpienia do egzaminu sędziowskiego przez uprawnionych do tego referendarzy sądowych lub asystentów sędziów na podstawie na podstawie art. 151c oraz art. 155 § 7 u.s.p. w nowym brzmieniu stanowi tryb powszechny i niezależny od aplikacji sędziowskiej.

Należy zauważyć, co słusznie podniesiono w piśmie Pana sędziego Rafała Dzyra Zastępcy Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, że ustawodawca przyjął, że wieloletnie doświadczenie wynikające z pracy na stanowisku referendarza sądowego lub asystenta sędziego zastępuje zdobywanie wiedzy i umiejętności w ramach aplikacji sędziowskiej, a ich weryfikacja następuje w drodze egzaminu sędziowskiego. Nie można jednak przyjąć założenia, że mogą one podlegać takiej weryfikacji tylko jednorazowo. Gdyby rzeczywiście taka była wola ustawodawcy, to znalazłaby wyraźny wyraz w obowiązujących przepisach. Te zaś nie dają podstawy do przyjęcia, że referendarz sądowy lub asystent sędziego mogą tylko raz przystąpić do egzaminu sędziowskiego i egzaminu poprawkowego, tak jak przewiduje to, w odniesieniu do aplikantów aplikacji sędziowskiej, ustawa o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.

Jak już podniesiono, omawiane tryby przystępowania do egzaminu sędziowskiego są rozłączne, a założenia przyjęte przez ustawodawcę w obu przypadkach różne.

Wydaje się przy tym, że ustawodawca nie wykluczył tym samym możliwości przystąpienia do egzaminu sędziowskiego, po przepracowaniu wymaganego okresu na stanowisku referendarza sądowego lub asystenta sędziego, przez „byłego aplikanta aplikacji sędziowskiej”, który nie zdał z wynikiem pozytywnym tego egzaminu w terminach przewidzianych w programie odbywanej aplikacji. Podejmując pracę na stanowisku referendarza sądowego lub asystenta sędziego „otwiera” on sobie bowiem nową drogę do egzaminu sędziowskiego i będzie mógł do niego przystąpić o ile spełni stawiane w przepisach u.s.p. warunki, złoży stosowny wniosek i uiszczy wymaganą opłatę.

Reasumując, należy stwierdzić, że nie ma podstaw do ograniczenia przysługujących referendarzom sądowym i asystentom sędziów uprawnień, o których mowa w przepisach art. 151c i art. 155 § 7, wyłącznie do jednokrotnej – w całym ich zawodowym życiu – próby, z ewentualną możliwością przystąpienia (jeden raz) do egzaminu poprawkowego.

DYREKTOR
Departamentu Kadr

Elżbieta Rostko

2011-04-19